

Pieminot "Kopsolī"
ilggadējo redaktori
Ilzi Kopmani
(1942.-2021.)

6. lpp.

JANVĀRIS 2022 | #01 (1136) | WWW.LNS.LV

Sveicam LNS Gada balvas 2021 saņēmējus

LNS Gada brīvprātīgais –
Inese Simsons

LNS Gada reģionālās
biedrības vadītājs –
Dace Lāce

LNS Mūža
ieguldījums –
Dace Piterniece

LNS Gada populārākais
jaunietis –
Emīlija Balode

LNS Gada labākais
algotais darbinieks –
Sarmīte Biščuha

LNS Gada cilvēks –
**Vilhelmīne
Vicinska**

LNS Gada latviešu zīmju
valodas tulks –
Ainārs Ostvalds

LNS Gada sabiedrības
izglītotājs – **Sabiedrisko
mediju labdarības
maratons "Dod pieci!"**

LNS Gada draudzīgākā
pašvaldība –
**Kuldīgas novada
pašvaldība**

LNS Gada amatiermākslas
kolektīvs – **vidējās
paaudzes deju kolektīvs
"Rītausma", vadītājs
Aldis Ādamsons**

LNS Gada
draudzīgākais NVO –
**Invalīdu un viņu
draugu apvienība
"Apeirons"**

LNS Gada sadarbības
partneris – **Labklājības
ministrijas Sociālo
pakalpojumu
departaments**

KOPSOLĪ LASIET

2. – 3. OFICIĀLĀS VĒSTIS

- Svarīgākais Latvijas Nedzirdīgo savienībā un Latvijā
- Latvijas Nedzirdīgo savienības 2021. gada notikumu apskats

4. – 5. PIEEJAMĪBA

- Sabiedrisko mediju labdarības maratons "Dod pieci!" izglīto sabiedrību par cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem

6. – 7. PIEMIŅAI

- Ilze Kopmane: Mūžs darbā un ģimenē

8.–9. INTERVIJAS

- Strādāt ar iedvesmu un pašaizliedzību – intervija ar LNS Gada cilvēku Vilhelmīni Vicinsku
- Intervija ar LNS Gada populārāko jauniešu Emīliju Balodi

10. AKTUALITĀTES

- Atceroties barikāžu laiku

11. KULTŪRA/IZKLAIDE

- "Supernova" un Pekinas Olimpiskās spēles ar surdtulkojumu
- Vai gribat filmēties masu skatos?

12. DAŽĀDI

- Jubilāri
- Līdzjūtības
- Pateicība
- Paziņojumi

NĀKAMĀJĀ NUMURĀ

INTERVIJA AR LIDU ŠILINSKU

2021. gada LNS nozīmīgākie notikumi

JANVĀRĪ

- Saeimā diskutē par kultūras dzīves pieejamību cilvēkiem ar invaliditāti.
- Pirmoreiz LNS Domes sēde notiek attālināti.

FEBRUĀRĪ

- Tikšanās ar lidostas "Rīga" atbildīgajiem darbiniekiem par pieejamības uzlabošanu lidostas apmeklētājiem ar invaliditāti.
- Liepājas RB priekšsēdētāja Ilze Jaunzeme saņem apbalvojumu "Gada liepājnieks 2020".
- Dalība Eiropas Nedzirdīgo savienības (EUD) ārkārtas Ģenerālajā asamblejā.

MAIJĀ

- Latvijas Televīzija, ReTV un TVNET pārraida pašvaldību vēlēšanas ar surdotulkojumu gan ēterā, gan internetā.
- Attālināti notiek LNS RB konferences un kopsapulces. Par Ventpils RB priekšsēdētāju ievēlēta Ieva Geige-Preiss, Liepājas RB – Ilze Jaunzeme, Kuldīgas RB – Vilhelmīne Vicinska, Smiltenes RB – Anita Ceple, Valmieras RB – Dace Lāce, Rēzeknes RB – Mārīte Sarkane, bet par Daugavpils RB priekšsēdētāju kļūst Elvīra Čaika.
- Labklājības ministrija sadarbībā ar LNS izveido piecus izglītojošus videosižetus par zīmju valodas nozīmi nedzirdīgo bērnu audzināšanā.

JŪNIJĀ

- Stājas spēkā grozījumi Latvijas Soduzpildes kodeksā, kas paredz vārdzirdīgo un nedzirdīgo ar brīvības atņemšanu notiesāto personu tiesības uz videosaziņu.
- No 1. jūnija katru darbdienu LTV ēterā ar surdotulkojumu raidījums "Krustpunktā".
- Par Rīgas RB valdes priekšsēdētāju ievēl Lilitu Loginu.

JŪLIJĀ

Modernizēta un papildināta mājaslapa *zimjuvaloda.lv*.

AUGUSTĀ

- 14. un 15. augustā notiek LNS 20. kongress – apstiprināti LNS Statūti jaunā redakcijā un ievēlēts jauns valdes priekšsēdētājs – Edgars Vorslovs.
- Dalība EUD Ģenerālajā asamblejā.

SEPTEMBRĪ

- ReTV sadarbībā ar LNS piedāvā dokumentālo filmu "Vai viegli...?" ar surdotulkojumu.
- Dalība sabiedrisko mediju labdarības maratona "Dod pieci!" organizētajā diskusijā par vides pieejamības jautājumiem cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem.
- Dalība Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes (NEPLP) rīkotajā diskusijā par satura pieejamību cilvēkiem ar invaliditāti.
- Pasaules Nedzirdīgo nedēļas 2021 ietvaros biedrību vadītāji tiekas ar savas pilsētas domes vadību.
- LNS reģionālās biedrības svin Pasaules Nedzirdīgo dienu.
- Tikšanās ar Kultūras ministrijas un NEPLP pārstāvjiem par informācijas nodrošināšanu un pasākumu pieejamību personām ar dzirdes traucējumiem.
- Notiek Baltijas valstu nedzirdīgo organizāciju vadību attālināta tikšanās.
- Dzejas dienas pirmo reizi notiek ar surdotulkojumu.
- Grāmatas "100 deči Latvijai" latviešu zīmju valodā atklāšanas svētki.

OKTOBRĪ

- Dalība 2. Eiropas Nedzirdīgo sieviešu forumā.
- Dalība Labklājības ministrijas rīkotajā diskusijā par informācijas un pakalpojumu pieejamību personām ar dzirdes traucējumiem.

- LNS un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija paraksta Sadarbības memorandu par nedzirdīgo iedzīvotāju digitālo prasmju veicināšanu.
- Dalība Tiesībsarga biroja rīkotajā diskusijā "Tiesas pieejamība cilvēkiem ar invaliditāti".

NOVEMBRĪ

- LTV sāk piedāvāt diskusiju raidījumu "Kas notiek Latvijā?" ar surdotulkojumu.
- LNS Jauniešu centra konferencē par tā vadītāju atkārtoti ievēl Arti Ozolu.
- Valsts kanceleja noslēdz līgumu ar SIA "LNS Rehabilitācijas centrs" par zīmju valodas tulkošanas pakalpojumiem, lai nodrošinātu informāciju par valdības lēmumiem un aktualitātēm cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem.
- Pasaules diktātu latviešu valodā pirmo reizi var rakstīt arī nedzirdīgie – diktāta tiešraidei internetā LTV nodrošina surdotulkojumu.

DECEMBRĪ

Tikšanās ar Iekšlietu ministrijas Informācijas centra pārstāvjiem par izstrādāto 112 lietotni nedzirdīgajiem.

VALSTS ATBALSTS

- Valsts deleģēto funkciju veikšanā 2021. gadā vairāk nekā divu miljonu 333 tūkstošu eiro finansējuma ietvaros:
 - pieņemti vairāk nekā 4400 administratīvie akti;
 - veiktas vairāk nekā 15 iepirkuma procedūras;
 - izsniegti vairāk nekā 6600 surdotehniskie palīgīdzekļi;
 - sniegti gandrīz 34 000 surdotulka pakalpojumi;
 - sniegti vairāk nekā 20 000 sociālās rehabilitācijas pakalpojumi;
 - sagatavotas 220 videoziņas zīmju valodā;
 - sagatavots laikraksts "Kopsoli" (11 numuri). ●

Aktualitātes Latvijas Nedzirdīgo savienībā

BUDŽETS

Šī gada 5. janvārī pulcējās pirmā LNS domes sēde, kas notika "Zoom" lietotnē. Tajā pieņēma lēmumu par zvērināta revidenta iecelšanu, par iestāšanās, biedra naudas apmēra un maksāšanas kārtības noteikšanu turpmākajiem gadiem un par LNS 2022. gada budžeta apstiprināšanu.

IECELTS LNS REVIDENTS

Atbilstoši LNS statūtu 10.1. apakšpunktam LNS finansiālās un saimnieciskās darbības kontroli veic zvērināts revidents, kuru uz LNS domes pilnvaru termiņu iecel LNS dome. Iepriekš LNS domes ieceltā revidenta Jāņa Mežziela pilnvaras bija noteiktas līdz 2021. gada 31. martam. Dome nolēma atkārtoti par LNS revidentu iecelt SIA "Auditor-firma "Grāmatvedis"" zvērināto revidentu Jāni Mežzielu ar pilnvaru termiņu līdz 2022. gada 31. martam.

LNS BIEDRA NAUDA TURPMĀK – SEPTIŅI EIRO

Dome nolēma LNS biedra naudas maksas apmēru 2022.–2023. gadā noteikt septiņi eiro (2020. un 2021. gada biedra naudas apmērs bija seši eiro). Tā jāsamaksā līdz esošā gada 30. septembrim, ievērojot LNS statūtu 4.1.1. apakšpunkta nosacījumus (4.1.1. apakšpunkts nosaka, ka LNS biedrs var piedalīties LNS pārvaldē – vēlēt LNS institūcijas un tikt ievēlēts tajās, ja ir nomaksājis biedra naudu par iepriekšējiem un

pašreizējo gadu).

Biedram, kurš nav samaksājis biedra naudu līdz esošā gada 30. septembrim, no 1. oktobra jāmaksā soda nauda viens eiro. Ja nav samaksāta biedra nauda līdz esošā gada 31. decembrim, tad no nākamā gada 1. janvāra sods – divi eiro.

No biedra naudas maksājuma atbrīvoti LNS Goda biedri, biedri ar 1. grupas invaliditāti un tie biedri, kuri uz esošā gada 1. janvāri sasnieguši 75 gadu vecumu, bet viņiem ir tiesības pašiem lemt par maksāšanu.

LNS reģionālo biedrību valdēm ir atļauts izskatīt jautājumu par biedra naudas maksas samazināšanu atsevišķos izņēmuma gadījumos.

Lai iestātos LNS, sākot no 2022. gada 1. janvāra, iestāšanās maksa ir pieci eiro (maksā iekļauta arī biedra apliecība). Savukārt par atkārtotu LNS biedra apliecības saņemšanu jāmaksā divi eiro.

APSTIPRINĀTS LNS 2022. GADA BUDŽETS

Dome apstiprināja LNS 2022. gada budžetu, kurā ieņēmumu daļa – 3 467 958 EUR un izdevumu daļa – 4 948 615 EUR. 2022. gada ieņēmumu un izdevumu starpība ir 1 480 657 EUR.

Vislielāko ieņēmumu daļu veido Labklājības ministrijas piešķirtais finansējums valsts pārvaldes deleģēto funkciju izpildei – 2 674 418 EUR,

kas ir 77 % no kopējās LNS budžeta summas. Savukārt ieņēmumi no projektiem un pašvaldību dotācijas plānoti 597 365 EUR jeb 17 %, bet ieņēmumi no LNS kapitālsabiedrībām – 80 000 EUR jeb 0,02 % no kopējās summas. Savukārt biedru naudas veido tikai 7 931 EUR jeb 0,002 %.

Izdevumu daļā vislielākā summa paredzēta valsts pārvaldes deleģēto funkciju izpildei – 3 820 808 EUR jeb 77 % no kopējiem LNS izdevumiem. Siltināšanas projekta īstenošanai Rīgā un Rēzeknē kopā ielānoti 584 150 EUR jeb 12% no kopējiem izdevumiem. Ēkas siltināšanai Rīgā – 513803 EUR (406 086 EUR no ERAF projekta un 107 717 EUR no LNS līdzekļiem), Rēzeknē – 70 347 EUR (31 211 EUR no ERAF projekta (daļa ERAF finansējuma jau izlietota 2021.gadā) un 39136 EUR no LNS līdzekļiem). LNS darba algas fondam paredzēti 102 103 EUR, LNS darba telpu uzturēšanas izdevumiem 62 159 EUR.

UZSĀKTI BŪVDARBI ELVĪRAS IELĀ 19 K-2, RĪGĀ

No 3. janvāra LNS ēkā Elvīras ielā 19 k-2, Rīgā ir uzsākti būvdarbi, ko veic SIA "LEBEG". Šobrīd ēkas pirmajā stāvā notiek grīdas demontāža. Pēc tam notiks grīdas siltināšanas darbi. Būvdarbi noritēs līdz 2022. gada jūlijam ERAF projekta "Energoefektivitātes paaugstināšana LNS ēkai Elvīras ielā 19 k-2, Rīgā ietvaros".

mam šobrīd nav pieejama balstvakcīna.

DROŠĀKAS MASKAS

No 25. janvāra publiskās vietās varēs lietot tikai medicīniskās maskas vai ne zemākas klases kā FFP2 respiratorus bez vārsta. Auduma masku valkāšanu publiskās vietās būs aizliegta, bet skolēni no 7 līdz 12 gadu vecuma visur varēs turpināt vilkt valsts nodrošinātās auduma maskas. ●

Latvijā

ĀRKĀRTĒJĀ SITUĀCIJA PAGARINĀTA

Līdz 28. februārim pagarināta Covid-19 izplatības dēļ izsludinātā ārkārtējā situācija Latvijā. Spēkā paliek iepriekš ieviestie epidemioloģiskās drošības pasākumi.

DERĪGUMA TERMIŅŠ SERTIFIKĀTAM

No 15. februāra Covid-19 primārās vakcinācijas sertifikātiem būs derīguma

termiņš – pieci mēneši pēc "Janssen" un deviņi mēneši pēc pārējo apstiprināto ražotāju vakcīnu saņemšanas. Sertifikāti pēc balsta vakcīnas saņemšanas pagaidām būs beztermiņa. Derīguma termiņš attieksies tikai uz pakalpojumu saņemšanu un pasākumu apmeklēšanu. Klātienē drīkstēs turpināt darbu arī tikai ar primāro vakcināciju. Uz bērniem neattieksies sertifikāta derīguma termiņš, jo bērniem līdz 18 gadu vecu-

Dod pieci!

Ņemot vērā Sabiedrisko mediju organizētā labdarības maratona “Dod pieci!” plašo rezonansi un ieinteresētību atbalstīt cilvēku ar dzirdes traucējumiem vajadzības, LNS ir piešķīrusi nomināciju “LNS Gada sabiedrības izglīto-tājs” sabiedrisko mediju labdarības maratonam “Dod pieci!”.

Decembra nogalē astoto reizi norisinājās Sabiedrisko mediju organizētais labdarības maratons “Dod pieci!”. Šajā reizē uzmanība tika pievērsta vides pieejamības problemātikai cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, aicinot sabiedrību ieraudzīt to cilvēku ikdienu, kuriem ir redzes, dzirdes vai kustību traucējumi. Labdarības maratona tiešraidēs piedalījās cilvēki ar dzirdes traucējumiem, un tā bija laba iespēja uzrunāt sabiedrību, lai stāstītu par savu dzīvi, pieredzi, šķēršļiem un vajadzībām.

LNS valdes priekšsēdētājs Edgars Vorsklovs “Dod pieci!” studijā stāstīja par lielākajām problēmām, ar ko saskaras nedzirdīgo kopiena, ko vajadzētu mainīt sabiedrības domāšanā un uzskatos un kas ir izplatītākie stereotipi. Viņš uzsvēra, ka pēdējā laikā sabiedrības viedoklis mainās, jo nedzirdīgo kopiena neatšķiras no pārējās sabiedrības – ir cilvēki ar augstāko izglītību, ir labi amata meistari utt. Edgars Vorsklovs arī skaidroja klausītājiem, ka cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem vissvarīgākā ir informatīvās vides pieejamība – nepieciešams informāciju vizualizēt, tīrēt TV raidījumus un teātra izrādes, muzejus un izstādes nodrošināt ar zīmju tulku.

Podkāsta “kā ir būt” speciālizlaidumā “Klusums” viesojās Diāna Greneviča, lai pastāstītu, kāda ir nedzirdīga cilvēka dzīve skaņu pilnā pasaulē. Viņas stāstīto tulkoja Elza Veismane.

Lai īstenotu savu sapni, Diānai bija jāiemācās iekļauties dzirdīgo pasaulē. Viņa ir piepildījusi savu mērķi – Rīgas Tehniskajā universitātē ieguvusi bakalaura grādu un šobrīd strādā par izšuvēju bērnu apģērbu zīmola kolekcijām. Viņasprāt, ir jāveicina līdzvērtība, lai nešķirotu cilvēkus – dzirdīgs, nedzirdīgs vai vājdzirdīgs, piemēram, arī darba piedāvājumos nepastumt malā cilvēku dzirdes problēmu dēļ.

Surdotulce Elza Veismane ar nedzirdīgajiem vecākiem viesojās “Dod pieci!” studijā. Sirsnīgā sarunā visi atcerējās laiku, kad Elza sākusī apgūt zīmju valodu un ka jau trīs gadu vecumā centusies palīdzēt mammai veikalā ar tulkošanu. Tāpat vecāki apzinājušies savu misiju – meitai jāaug divās pasaulēs – nedzirdīgo un dzirdīgo. Elza arī atklāja, ka iespēja palīdzēt vecākiem viņai devusi sajūtu, ka viņa apkāmpj pasauli. Viņa ātri ieguvusi plašu redzesloku un ir kā savienojums divām pasaulēm.

Liene Priede-Avaliani stāstīja par savu ikdienu, augot ar vecākiem, kuri ir nedzirdīgi. Šīs situācijas, kad pavisam parasti ikdienas pakalpojumi viņas vecākiem bija nepieejami, lika Lienei un viņas mātai pieaugt daudz ātrāk. Vajadzējis gan tulkot mammais teikto skolotājam, gan zvanīt uz valsts iestādēm u. c. Tas bijis grūti un brīžam nomācoši, bet vecāku nedzirdība veidojusi ļoti tuvas attiecības un bērniem radījusi atbildības sajūtu par viņiem. Noslēgumā Liene aicināja būt satīcīgākiem un jaukākiem citam pret citu.

“Dod pieci!” studijā viesojās jauniešu koris “Balsis” un diriģents Ints Teterovskis. Viņu izpildījumā skanēja pirmatskaņojums dziesmai

“Šūpuļdziesma” (komponists Jānis Lūsēns, vārdu autors Pēteris Brūvers) zīmju valodā, ko palīdzēja apgūt tulce Brigita Lazda.

Koristi bija ieradušies T-kreklos ar kora uzrakstu zīmju valodā. “Pirms gada mums radās ideja – “Balsis” zīmju valodā. Esam tikušies ar nedzirdīgo skolas bērniem un jautājuši, kā viņi klausās mūziku, cik bieži, vai tā viņiem ir svarīga. Konstatējām, ka tā ir visiem nepieciešama,” stāstīja Ints Teterovskis. Viņš arī atklāja, ka iecerējuši izveidot aplikāciju, kura katra dzirdei pielāgotu mūziku, – tikai jāatrod programmētājs. Koris “Balsis” vēlas, lai kora mūzika nonāk arī līdz nedzirdīgo sabiedrībai.

“Dod pieci!” studijā viesojās Latvijas Nacionālā teātra aktrise Jana Ļisova, kura pastāstīja, ka pirms dažiem gadiem viņa interesējusies par audiologopēdiju un logopēda profesiju. Pēc savas radnieces surdotulces Ārijas Pauliņas, kas strādā Rēzeknē, ieteikuma iestājusies SIVA un šobrīd apgūst surdotulka profesiju. “Es sarežģī šajā profesijā ļoti daudz saskares punktu ar aktiera profesiju – jāuzstājas, jābūt labai atmiņai, iztēlei, empātijai un stresa noturībai. Šīs mācības mani ļoti attālina no atmiņas problēmām, un zīmju valodu es uztveru gan kā smadzeņu treniņu, gan kā valodu, kuru vajadzētu plašāk izmantot

teātrī un kultūrā kā mākslinieciskās izteiksmes līdzekli,” uzskata Jana. Kolēģu Annas Klēveres un Jura Hirša dziedāto Ziemassvētku dziesmu Jana tulkoja zīmju valodā.

Latvijas Radio 1 raidījums “Krustpunktā” 2021. gada 30. decembrī veltīts labdarības maratonam “Dod pieci!”. Tā rīkotāji sagatavojuši atklātu vēstuli valsts augstākajām amatpersonām par vides pieejamības nodrošināšanu cilvēkiem ar redzes, dzirdes vai kustību traucējumiem, iekļaujot 20 priekšlikumus un aicinot līdz šā gada gada 1. martam uz tiem rast atbildes. Diskusijā piedalījās arī LNS valdes priekšsēdētāja vietniece viceprezidente Brigita Lazda.

Brigita Lazda norādīja, ka nedzirdīgo sabiedrība jau ir nogurusi, cīnoties par informācijas un kultūras vides pieejamību. Tāpat viņa uzsvēra, ka pandēmijas laikā nedzirdīgie ir pēdējie, kas saņem informāciju, līdz ar to visu veic novēloti. Tāpat valsts un pašvaldību iestādēs, arī pasākumos joprojām nav ierīkotas akustiskās cilpas.

Visas šīs vajadzības – subtitri, zīmju valodas tulku īpatsvara palielināšana, akustiskās cilpas, adekvāts līdzmaksājums tehniskajiem palīgīdzekļiem, kohleāro dzirdes implantu nodrošināšana un uzturēšana – ir apkopotas

atklātajā vēstulē.

“Labdarības maratons “Dod pieci!” izcēla tik daudz stāstu, ka lika lielai daļai sabiedrības aizdomāties un uzzināt kaut ko jaunu. Pateicoties šim maratonam, ir sajūta, ka mēs neesam

vieni, ka apkārt ir cilvēki un organizācijas, kurām rūp mūsu cilvēku liktenis, dzīve. Vispirms jāskatās ar valsts un pašvaldību iestādēm, jo tās parāda piemēru pārējiem,” diskusijas noslēgumā teica Brigita Lazda. ●

Iespēja saņemt palīdzību

Noslēdzoties labdarības maratonam “Dod pieci!”, aicinām pieteikties palīdzībai tos, kam ir kāds funkcionālais traucējums un nepieciešama vides pielāgošana vai individuālais palīgīdzeklis.

Rakstiet uz e-pasta adresi info@apeirons.lv savu vārdu, uzvārdu, e-pasta adresi, tālruna numuru un informāciju, kāda veida palīdzība nepieciešama:

• mājokļa pielāgošana, • individuālais tehniskais palīgīdzeklis.

Pēc pieteikuma saņemšanas inva-līdu un viņu draugu apvienība “Apeirons” izsūtīs anketu ar precizētiem jautājumiem.

Svarīgi! No “Dod pieci!” ziedojumiem palīdzību varēs saņemt tad, ja lūgumam būs pamatojums un lūgtā palīdzība jau nebūs apmaksāta no valsts vai pašvaldības līdzekļiem. ●

Ilze Kopmane: mūžs darbā un ģimenē

2021. gada 31. decembrī pārstāja pukstēt Latvijas Nedzirdīgo savienības (LNS) Goda biedres, laikraksta "Kopsoli" ilggadējās redaktore ILZES KOPMANES (1942.–2021.) sirds.

Ilze Kopmane LNS sistēmā nostrādāja 50 gadus. Darba gaitas viņa sāka 1971. gadā kultūras namā "Rītausma" bibliotekāres amatā, vēlāk kļuva par metodiskās daļas vadītāju, organizējot dažādus kultūras un izglītojošus pasākumus. No 1983. līdz 2021. gadam Ilze Kopmane strādāja LNS laikrakstā "Kopsoli" par redaktori. Viņa bija "Kopsoli" ikona, jo, neskatoties uz dažādiem sarežģījumiem un grūtībām, viņai izdevās panākt nepātrauktu laikraksta iznākšanu visus šos gadus.

Sirsnīga, izpalīdzīga, pretimnākoša, cīnītāja – tāda bija Ilze ne tikai savā profesionālajā darbībā, bet arī savā būtībā, un tādu viņu atcerēsies ikviens, ar kuru viņas dzīves ceļš krustojies.

DZĪVES GĀJUMS

Ilze Kopmane, dzimusi Velvele, nāca pasaulē 1942. gada 24. februārī Cēsu apriņķa Raiškuma pagasta "Bebru" mājās. Tēvs – Rūdolfs Zigmārs Velvelis, māte – Alma Elvīra Velvele. Ģimenē bija trīs bērni: vecākais brālis Vilnis, Ilze un jaunākais brālis Jānis. Ilzes mamma viena izaudzināja trīs bērnus, jo tēvs kara laikā devās bēgļu gaitās un uzsāka dzīvi ASV. Ilze tēvu vairs nesatika, tikai sarakstījās un sazvanījās.

Ilze Kopmane beigusi Cēsu 1.vidusskolu un Latvijas Universitātes Filoloģijas fakultātes bibliotēku zinātnes studiju programmu.

1963. gadā Ilze apprecējās ar Zigmundu Rūdolfu Rudus, ģimenē piedzima trīs bērni – Martins (Mārtiņš), Krišjānis un Matīss. 1982. gadā Ilzes dzīvē ienāca Jānis Kopmanis, kurš kļuva par viņas dzīvesbiedru un ar kuru kopā dzīvoja līdz mūža izskaņai.

Ilzei paliek astoņi mazbērni: Marianna, Krišjānis, Regnārs, Katrīna, Linda, Laura, Sofija, Nina. Ilzes laimīgā vieta bija "Gandri" Klapkalnciemā, ciemā pie jūras, kur kopā ar vīru Jāni uzcēla māju un iekopa skaistu dārzu.

Sports un aktīvs dzīvesveids bija Ilzes sabiedrotais visu dzīvi. Vingrošana, ūdens aerobika, nūjošana un slē-

pošana jebkuros laika apstākļos katru nedēļas nogali no Klapkalnciema līdz Apšuciemam un atpakaļ bija Ilzes ikdienas neatņemama sastāvdaļa daudzgužu garumā.

Ilzei ļoti patika deju vakari, teātra izrādes un koncerti, pasākumu organizēšana. Ilzes lielākā aizraušānās bija ceļošana. Apceļota Ziemeļamerika, Dienvidamerika, Āfrika, Austrālija, Eiropa un Āzija.

Ilze vienmēr bija atvērta jaunām idejām, zināšanām, no visas sirds palīdzēja ikvienam, kam tas bija nepieciešams. Attiecībās ar jebkuru cilvēku viņa bija ļoti pozitīva, gudra un diplomātiska.

Neskatoties uz aizņemtību, Ilze vienmēr atrada laiku saviem bērniem un mazbērniem.

Dēliem ļoti pietrūks sirsnīgo sarunu ar mammu par dzīvi. Viņa prata atrast un sniegt vienkāršas atbildes un pastāstīt, kā rīkoties un neapjukt, kad dzīvē viss šķiet sarežģīti. Saviem dēliem Ilze iemācījusi rūpēties citam par citu, uzņemties atbildību un izdarīt darbu kārtīgi.

Ilze apmācījusi un izaudzinājusi daudzus vēlāk pazīstamus LNS darbiniekus. Ilze bija lieliska darbuzdevīgā, spēja motivēt darbiniekus izaugsmei, mācībām un darbam.

VIENMĒR REDZAMA LNS PASĀKUMOS

Regīna Rizika, LNS Goda biedre, bijusī kultūras nama "Rītausma" metodiķe, atceras: "“Rītausmā” sākām strādāt vienā laikā – tālajā 1971. gadā. Ilze bija svešs cilvēks nedzirdīgo vidē, bet viņa ar sirdi un dvēseli bija ar mums līdz galam – 50 gadus nostrādāja LNS. Tas ir tāds kā LNS "Ginesa rekords".

Jā, ir barjera starp dzirdīgo un nedzirdīgo pasauli, bet varam būt blakus un iet kopā. Ilze mūs saprata no pusvārda. Viņa vienmēr bija redzama LNS pasākumos. Pat būdama smagi slimā, pagodināja ar savu klātbūtni nedzirdīgo sabiedrību pagājušā gada augustā notikušajā LNS kongresā. Izrādījās, tā bija pēdējā reize kopā ar mums, nedzirdīgajiem.

Ilze bija LNS Goda biedre. Šim goda nosaukumam es pati viņu rekomendēju, jo zinu viņas nopelnus.

Ilze bija īsts darba rūķis, stingra, prasīga, bet taisnīga. Ar Ilzi sastrādāties bija viegli, viņa mīlēja uzklaut, sniedza padomus, nebija lepna vai iedomīga. Patiess sirds cilvēks!

Metodiķes darbā Ilze bija galvenā un atbildīgā. Kā dzīva rakstammašīna viņa tik rakstīja un rakstīja scenārijus pasākumiem, sūtīja arī visām LNS biedrībām Latvijā. Organizēja daudzus

pasākumus, tikšanos ar ievērojamiem cilvēkiem. Veica ne tikai savu tiešo darbu, bet uzņēmās arī vietējās arod biedrības vadību, bija kārtības sargu komandiere, organizēja ekskursijas, rīkoja visu darbības lauku – no apkopības līdz direktoram – godināšanu jubilejās.

Ilzes dzīves moto varētu būt Raiņa vārdi: "Lai ir grūti, vajag spēt, stipram būt – uzvarēt!" Ilze spēja apvienot darbu, sabiedriskos pienākumus un ģimenes rūpes. Gudra un stipra viņa gāja savu ceļu, sasniedzot izvirzītos mērķus.

Paldies, Ilze, par iespēju doties ceļojumā uz Franciju, Angliju, izbaudīt jāšanu ar zirgu pa meža takām, ciemoties pie Tevis mājās Viestura ielā u. c.! To visu gaisās, jaukās atmiņās patūrēšu vienmēr!"

KOMANDAS SALIEDĒTĀJA

Ivaram Kalniņam, LNS viceprezidentam, pirmā darba devēja bija Ilze, kura iemācīja veidot intervijas, rakstus un reportāžas avīzei "Kopsoli". Stāsta Ivars: "Avīzes "Kopsoli" numurus kolekcionēju kopš 1988. gada, un mani vienmēr ir uzrunājuši Ilzes plūstošā un tēlainā valoda. Viņa vienmēr paļāvās uz manu darbu, ticēja manai profesionalitātei un atbalstīja manas idejas.

Ilzei nebija kompleksu kļūdities, parādot nepareizas zīmes, par kurām gadijās pasmieties.

Ilze bija komandas saliedētāja. Idejas pasākumiem, kādi vien bijuši Elvīras ielā, nāca tieši no redakcijas. Un vēl – projekti, izbraukumi, dažādas tikšanās... Viņas ideju konts atklāja veselu bagātību.

Ilze bija cieši kopā ar mani, kad rakstīju grāmatas un izdevu Nedzirdīgo jauniešu organizācijas avīzi "Tilts".

Viņa man bija kā otrā mamma, palīdzēja brīžos, kad iekritu "bedrē". Reiz Ilze man strikti teica: "Lai kas notiktu, neapstājies!" Tā arī tos vārdus paņēmu līdzī savos turpmākajos darbos.

Ilzīt, pirms kāda laika mēs nolēmām organizēt "Kopsoli" darbinieku salidzumu Tavā mīlestības oāzē – Klapkalnciemā. Izpalika. Bet tiksimies citā laikā

un vietā! Paldies par Tavu neizmērojamo sirdsgudrību un cilvēcību!"

UZKLAUSĪJA UN ATBALSTĪJA KATRU

Brigitai Lazdai, LNS viceprezidente, Ilze bija pirmā darba devēja. Brigita atceras: "Pirmo reizi Ilzi satiku deviņdesmitajos gados Latvijas Televīzijas raidījumā "Programma nedzirdīgajiem". Tur Ilze mani uzrunāja un piedāvāja darbu redakcijā. Iemācīja man ne tikai darba prieku un prasmes, bet arī dzīves gudrības un iedrošināja mācīties tālāk.

Tajā laikā cīnījāmies par "Kopsoli" izdzīvošanu, rakstījām projektus un izdevām grāmatas. Tas bija grūts, bet interesants laiks. Ārpus darba kopā ceļojām, apmeklējām kultūras pasākumus, lekcijas un vienkārši tērzējām pie kafijas tases.

Ilze bija sirsnīgs cilvēks. Vienmēr uzklāusīja un atbalstīja katru, kas ienāca redakcijā. Redakcijā viņa prata radīt mājīgumu, vienmēr centās organizēt pasākumus un saliedēt LNS lielo kolektīvu. Man viņas ļoti pietrūks. Sirsnīgs paldies par labestību, iejūtību, mīlestību un dvēseliskajām sarunām, par kopā pavadīto laiku. Lai gaismas pilns ceļš mūžībā!"

CĒLA PAŠAPZIŅU

Irīnas Kristoforovas dzīvē Ilzei Kopmanei bija liela nozīme. Irīna strādāja "Kopsoli" par sekretāri un maketētāju līdz 2010. gadam, kad pārcēlās uz dzīvi Anglijā. Irīna dalās atmiņās: "Kad sāku strādāt LNS sistēmā, man bija zema pašapziņa. Ilze mīlēja mani iedvesmot, sakot: tu vari, tu spē! Viņa daudz ieguldīja manā izaugsme. Pateicoties viņai, uzdrošinājos iesaistīties vairākos LNS projektos un studēt. Viņa mani atbalstīja studijās Juridiskajā koledžā, kur mācījos par personāla speciālisti. Ilze laboja manus studiju darbus, jo mana rakstuvaloda nebija tik laba un bagāta kā dzirdīgajiem. Neskatoties uz to, ka Ilze bija aizņemta ar saviem darbiem, viņa vienmēr spēja atrast laiku ne tikai man, bet arī citiem.

Ja darbā kaut ko nesapratu vai bija grūtības, viņa pacietīgi visu izskaidroja. Patika arī Ilzes humora izjūta. Viņa bija zelta cilvēks. Paldies Ilzei, kas palīdzēja man izaugt!"

STIPRINĀJA LATVIJAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBU

Inese Immure, SIA "LNS Surdotehniskās palīdzības centrs" valdes priekšsēdētāja, Ilzi Kopmani iepazīna 1988. gadā, kad viņu uzaicināja strādāt par korespondenti "Kopsoli". Inese atminas: "Šiem kopā nostrādātajiem gadiem manā dzīvē bija liela nozīme. Tā bija patiesa bauda strādāt kopā ar Ilzi. Viņa mīlēja likt noticēt savām spējām. Prata iedvesmot jauniem darbiem. Rosināja mācīties augstskolā un neapstāties pie sasniegtā. Tāpat viņa bija tā, kas iedrošināja mani izmēģināt savus spēkus citās darbības jomās. Ilze bija cilvēks, ko tagad moderni sauc par kouču (cilvēks, kas palīdz sasniegt mērķi, sniedz atbalstu profesionālā darbā un iedvesmo).

Ilze man bija padomdevēja, atbalsta un uzticības persona – viņa sniedza praktiskus ieteikumus un palīdzību, kad vien bija nepieciešams. Lielā mērā pateicoties Ilzei, es esmu tāda, kāda esmu, un joprojām strādāju LNS sistēmā.

Stiprinot manu un citu vārdzirdīgo un nedzirdīgo biedru pašpaziņu un sniedzot mums atbalstu vajadzīgajā brīdī, Ilze vienlaikus ir stiprinājusi Latvijas Nedzirdīgo savienību. Kas gan būtu organizācija bez spēcīgiem līderiem?!"

PIEMIŅAI

LNS Goda biedre Ilze Kopmane ar savu dzīves gudrību iedvesmoja un stiprināja daudzus LNS biedrus. Lai viņai vieglas smiltis! Mēs, LNS biedri, viņu atcerēsīsimies kā lielu personību ar gaišu dvēseli.

LNS izsaka dziļu līdzjūtību Ilzes Kopmanes tuviniekiem un visiem, kuri skumst!

Urna ar Ilzes Kopmanes pīšļiem tika apglabāta Klapkalnciema kapos 15. janvārī tuvāko radu lokā. ●

Strādāt ar iedvesmu

Pagājušajā gadā LNS Kuldīgas reģionālās biedrības vadītāja VILHELMĪNE VICINSKA saņēma balvu "LNS Gada reģionālās biedrības vadītājs", bet šogad viņa kļuva par LNS Gada cilvēku. Pirms gada "Kopsolt" intervējām Vilhelmīni par darba gaitām, tāpēc šoreiz – atmiņas, personiskā dzīve un pateicības vārdi.

Kādas bija sajūtas, saņemot balvu?

Joprojām tam grūti noticēt... Esmu ļoti sajūsmināta! LNS viceprezidente Brigita Lazda atbrauca uz Kuldīgu un pasniedza man balvu. Par apbalvošanu biju lasījusi mājaslapā, taču līdz galam to neapzinājos. Brigita pateica tik labus vārdus, un man uzmetās zosāda un gribējās raudāt, un tajā brīdī es pat aizmirsu pateikt paldies – gan Brigītai, gan pārējiem biedriem, jo, arī pateicoties viņiem, esmu šo balvu saņēmusi. Mani joprojām pārpilda pozitīvas emocijas.

Kādus sava pagājušā gada sasniegumus vēlaties atcerēties?

Galvenais bija savu izvērīto mērķu un plānu realizēšana. Covid-19 pandēmijas laikā tas, protams, nebija viegli. Bija jārealizē iegūtais finansējums – pārsvārā visi pasākumi tika pārplānoti, mainīti datumi. Gads bija ļoti sarežģīts mums visiem. Taču prieks, ka izdevās visus pasākumus realizēt gada ietvaros. Šo darbu mēs paveicām visi kopā.

Varbūt kāds konkrēts notikums palicis atmiņā?

Man ļoti patika mūsu laivošanas pasākums pa Irbi. Tas bija divu dienu brauciens ar biedriem. Atmiņās vēl joprojām palikuši visi skaistie dabas skati. Un vēlos izcelt vēl kādu divu dienu braucienu – ekskursiju uz Daugavpils pusi.

Lūdzu, pastāstiet par savu ģimeni.

Esmu precējusies, man ir divi dēli un divi mazbērni. Esmu no Daugavpils puses – tur ir ļoti skaista daba! Jau vairāk nekā 30 gadus dzīvoju Sabīlē. Mans labākais draugs ir suns – es viņu ļoti mīlu, kopā ejam garās pastaigās un braucam dabā. Hobijs – rokdarbi, jo īpaši tamborēšana, floristika un adīšana. Pensionāriem Ziemassvētkos uzdāvināju adītu bumbiņu. Savas rokdarbu prasmes izmantoju arī darbā, dekorējot biedrības telpas. Piemēram, uz Ziemassvētkiem taisīju vainagus. Rokdarbi ir mana sirdslieta.

Skumjas atmiņas joprojām saistās

ar nesen mūžībā aizgājušo mammīti. Vecākais dēls jau desmit gadus dzīvo Igaunijā, jaunākais – Anglijā trīs gadus. Tāpēc esam šāda kompānija – es, vīrs, suns un kaķi.

Kur gūstat iedvesmu rokdarbiem?

Kāda dzirdīga kundze man iemācīja tamborēt. Idejas smeļos sociālajos medijos, piemēram, "Instagram", kur skatos rokdarbnieču ievietotus video. Protams, arī "YouTube" ir ļoti daudz informācijas. Arī mums biedrībā kādu laiku bija rokdarbnieču pulciņš, kurā Līga Immure mācīja pārlošanu.

Kā vērtējat vides pieejamību Kuldīgā?

Problēmas bija pandēmijas laikā, kad uz laiku bija slēgti veikali un izlikti lieli paziņojumi, ka ir jāzvana, ja vēlas apmeklēt veikalu. Tas apgrūtināja nedzirdīgo dzīvi, jo tad ir jāmeklē tulsks, kurš piezvanīs. Un, protams, sejas maskas. Man bija ļoti grūti komunicēt, es nevarēju pierast, jo daudz skatos un lasu no lūpām, kad sazinos ar dzirdīgajiem bez tulka klātbūtnes. Taču kopumā ir labi. Arī Kuldīgas dome ir bijusi saprotoša, kad teicām, ka ir nepieciešami titri paziņojumos, piemēram, domes priekšsēdētāja uzrunā, kas tiek ievietota "Facebook" lapā. Tagad uzrunas tiek titrētas.

Ko, jūsuprāt, vēl vajadzētu uzlabot?

Gribētos, lai paralēli titriem būtu arī surdotulkotāji. Cilvēki palaiž garām ļoti daudz informācijas, kas notiek pašvaldībā, kas notiek mūsu mazajā pilsētiņā. Ne katrs nedzirdīgais labi saprot rakstīto tekstu, tāpēc vajadzētu arī tulkojumu zīmju valodā.

Kuldīgas novada pašvaldība uzvarējusi nominācijā LNS Gada draudzīgākā pašvaldība. Kāda ir jūsu sadarbība?

Pašvaldība mūs vienmēr atbalsta, vienmēr nodrošina nepieciešamo finansējumu. Mēs piedalāmies pašvaldības rīkotajos projektu konkursos un

rakstām pieteikumus. Esam vienmēr atbalstīti gan sporta jomā, gan biedrības sociālā nodrošinājuma jomā. Mums tiek piešķirtas pietiekoši lielas finanses, lai varam organizēt visas plānotās aktivitātes. Tas mani ļoti apmierina.

Mūsu biedrībai ir ļoti mazas telpas, un, lai organizētu lielāku pasākumu kuplākam cilvēku skaitam, mēs vienmēr vērsāmies pašvaldībā, un mūs katru reizi atbalsta. Piemēram, māksliniecisko pašdarbības festivālu norisei mums bez maksas tiek atvēlēta kultūras nama ēka uz visu dienu, bet kopsapulču organizēšanai katru reizi rada iespēju tikties mākslas namā. Uzskatu, ka mūsu pašvaldība ir pelnījusi šo balvu.

Liels, liels paldies Kuldīgas biedriem! Ja viņi mani neatbalstītu, tad manas idejas un ieceres nevarētu īstenot. Rīkot pasākumu jau es varu, bet, ja tajā nav dalībnieku, tad tam nav nekādas jēgas. Paldies valdes locekļiem, biedrības surdotulcei Žanetei Škaparei par padomu, par sadarbību, par ideju. Liels paldies arī pārējiem valdes locekļiem, kuri vienmēr man palīdz ar padomu un ieteikumiem. Protams, paldies LNS valdei par šo balvu un ka starp visiem nominantiem tiku izvēlēta tieši es. Paldies visiem, jo bez sadarbības ar apkārtējiem šajā nominācijā es droši vien neuzvarētu! ●

LNS populārākā jaunieta

Šogad nomināciju "LNS Gada populārākais jaunietais" saņēma EMĪLIJA BALODE. Pagājušā gada marta un augusta "Kopsolt" apsveicām viņu ar uzvaru modeļu konkursā un skolas izlaidumu. Šoreiz sveicam Emīliju Balodi ar jaunu sasniegumu – darbības novērtējumu.

Kādas bija sajūtas, uzzinot par nomināciju "LNS Gada populārākais jaunietais"?

Tas bija negaidīti! Esmu pateicīga par novērtējumu. Tagad ir vēl lielāka motivācija neapstāties un darboties. Nedzirdīgie var!

Ar ko šobrīd nodarbojaties?

Esmu LNS Jauniešu centra padomes vadītāja vietniece. Pagaidām nestrādāju un nemācos.

Pagājušajā gadā absolvēju Rīgas Raiņa vidusskolu, izlaiduma dienā saņēmu pateicību simtgades izcilniekam – vienreizēju stipendiju 500 eiro apmērā. Esmu mācījies modeļu skolā "Natalie", kur apguvu modes un stila iemaņas. 2021. gadā biju konkursa "World Deaf Model" žūrijā.

Plānoju iegūt izglītību Dānijā "Front-runners" skolā (īpaša mācību iestāde nedzirdīgajiem, kur apgūt dažādas praktiskas un teorētiskas zināšanas – red.), kur vēlos studēt mediju jomu. Studijas ir diezgan dārgas, bet gribu izmēģināt savus spēkus.

Pastāstiet par nodarbošanos LNS Jauniešu centra padomē.

Tajā darbojos otro gadu, šogad esmu kļuvusi par LNS Jauniešu centra vadītāja vietnieci. Atzīstos, ka iepriekšējā vēlēšanu reizē nebiju gatava sevi pieteikt šim amatam, jo trūka pieredzes. Šoreiz pati piedāvāju savu kandidatūru.

Lai arī pandēmijas laikā tika atcelti vairāki pasākumi, tomēr vēlos turpināt iecerēto. Saistošas ir "Instagram" tiešraides ar populārākajiem jauniešiem, jauniešu vakari, kino vakari, pārgājieni u. c. Vēlos izcelt Baltijas valstu festivālu pasākumus un radošās nometnes, kuras pandēmijas laikā atceltas.

Tā kā jums ir modeles pieredze, varbūt varētu mācīt citus jauniešus nebaidīties no fotokameras.

Jā, tā ir ļoti laba ideja! Atliek tikai uzzināt, kas ir vajadzīgs, lai to realizētu.

Ar kādām grūtībām sastopaties, dzīvojot dzirdīgo sabiedrībā?

Īpaši neizjūtu negatīvu attieksmi. Piemēram, saziņai veikalā izmantoju mobilo telefonu, reizēm parādu bildi vai norādu uz kādu lietu. Vizītēs pie ārsta, valsts iestāžu apmeklējumos un citur piesaku tulka pakalpojumu, lai komunikācija būtu pilnvērtīga. Pandēmijas laikā sejas maskas man gandrīz netraucē, jo vēroju cilvēku uzvedību, piemēram, lidostā saprotu, ka ir jāuzrāda biļete, digitālais Covid-19 sertifikāts un citi nepieciešamie dokumenti. Tālāk sekoju informācijai uz tablo. Dažreiz pasaku, ka esmu nedzirdīga, tad cilvēki cenšas man palīdzēt.

Vai, jūsuprāt, informācijas pieejamība nedzirdīgajiem ir pietiekama?

Sekoju informācijai sociālajos tīklos "Instagram", "Facebook", "Google". Aktuālo informāciju par valdības pieņemtajiem lēmumiem, vakcināciju, saslimstības rādītājiem un citiem svarīgiem jautājumiem pārsvarā sniedz ģimene un draugi. Lai plānotu lidojumus, izmantoju "Google".

Kāda attieksme pret nedzirdīgajiem ir citās valstīs?

Vislielākā atsaucība no dzirdīgajiem ir Anglijā, arī Zviedrijā, piemēram, Orebro (Örebro), kur atrodas nedzirdīgo skola. Tur vietējie iedzīvotāji pārvalda zīmju valodu visvienkāršākajā līmenī, lai spētu sazināties ar nedzirdīgajiem. Latvijas iedzīvotāji mēdz apjukt... ●

LNS valdes priekšsēdētājs Edgars Vorslovs

Lai pieņemtu lēmumu, kam piešķirt nomināciju "LNS Gada populārākais jaunietais", tika uzklauts arī iepriekšējās LNS vadības viedoklis. Jauniešu nominācijā bija trīs kandidāti. Vērtējam jauniešu aktivitāti gan LNS ietvaros, gan ārpus LNS, gan arī cilvēka atpazīstamību sabiedrībā.

LNS valdes viedoklis par nominācijas piešķiršanu Emīlijai Balodei tika pamatots ar to, ka viņa darbojas LNS Jauniešu centra padomē, aktīvi iesaistās Rīgas Raiņa vidusskolas aktivitātēs un ir saņēmusi šīs skolas atzinību. Vienlaikus viņa ir darbīga arī sociālajos tīklos. Emīlija ir piedalījusies starptautiskajā nedzirdīgo skaistumkonkursā, kurā uzsvērusi, ka ir no Latvijas, un bijusi arī starptautiskā nedzirdīgo skaistumkonkursa žūrijā.

Atceroties barikāžu laiku

Katru gadu 20. janvārī piemin 1991. gada janvāra traģiskos notikumus, kad Latvijas tauta aizstāvēja savas tiesības uz neatkarīgu valsti. Tā bija ārkārtēja situācija.

Tagadējā ārkārtējā situācija Covid-19 saslimšanas dēļ un toreizējie apstākļi ļoti atšķiras nedzirdīgo nodrošināšanā ar informāciju. Tagad visi esam informēti par notikumiem un jaunumiem – katru dienu pl. 18 ziņas ar tulkojumu, arī biedrību vadītāji informē biedrus “Skype”. Vēl ir ziņu speciālizlaidumi. Bet kā bija toreiz?

Vispirms atcerēsimies tolaiku notikumus. 1991. gada naktī uz 13. janvāri padomju karaspēka īpašās vienības ar militāro tehniku iebrauca neapbruņotu Viļņas Televīzijas torņa aizstāvju pūlī un sāka šaut uz civiliedzīvotājiem. Tika nogalināti 14 cilvēki, simtiem ievainoti.

Tas nekavējoties atbalsojās arī Latvijā. Jau 13. janvārī, protestējot pret padomju karaspēka agresiju, kā arī pret iespējamām provokācijām, Rīgā 11. novembra krastmalā notika lielākā demonstrācija Latvijas vēsturē. Tajā piedalījās simtiem tūkstoši cilvēku. Pēc protesta manifestācijas daudzi cilvēki palika Rīgā – cēla barikādes ap valdības, kā arī radio un televīzijas ēkām, Daugavas tiltiem. Pēc valdības aicinājuma uz Rīgu devās arī zemnieki ar smago tehniku. 14. janvārī padomju milicijas specvienība OMON uzbruka barikāžu aizstāvjiem uz Vecmīlgrāvja un Brasas tiltiem, nošāva vienu cilvēku. Bet 20. janvārī OMON mēģināja ieņemt Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijas ēku, izraisot apšaudī, kurā gāja bojā pieci cilvēki.

KĀ TOREIZ JUTĀS NEDZIRDĪGIE IEROBEŽOTAS INFORMĀCIJAS APSTĀKĻOS?

Atmiņās dalās Varis Strazdiņš: “Informāciju par situāciju Barikāžu laikā guvu no Latvijas Televīzijas. Televizors bija ieslēgts visu laiku. Skatījos video-sižetus un lasīju paziņojumus informatīvajā slīdošajā lentē TV ekrāna apakšā. Kad redzēju ekrānā kaut ko, manuprāt, svarīgu, saucu savas dzirdīgās meitas, toreiz 9–10 gadus vecas, lai iztulko man runāto.

Redzēju TV, ka 20. janvārī pie Iekšlietu ministrijas ēkas notika apšaušana,

tāpēc nākamajā dienā tajā rajonā uzturējos piesardzīgi.

Tā kā dzīvoju tuvu Bastejkalnam, barikāžu laikā gandrīz katru otro dienu kopā ar sievu Svetlanu gāju skatīties, kas notiek pie Saeimas, Doma laukumā, pie Radio nama, tad tālāk pa Brīvības ielu gar Brīvības pieminekli un līdz Ministru kabineta ēkai. Vienreiz pat aizbraucām līdz LTV ēkai Zaķusalā, lai redzētu, kas tur notiek.”

Svetlana Strazdiņa toreiz strādāja LNS Rīgas Mācību ražošanas uzņēmuma apavų ceihā. Viņa laikrakstam “Kopsoli” pastāstīja: “Mēs, visi nedzirdīgie strādnieki, par barikāžu dienu notikumiem uzzinājām no sava ceha priekšnieka Auškāpa. Viņš diezgan labi mācēja zīmju valodu un katru dienu darba pārtraukumā mūs informēja par jaunumiem, ko ziņoja Latvijas Radio un Televīzija.”

Barikāžu laiku labi atceras arī Dzintra Intsone: “Agrāk dzīvoju Maskavas ielā. Katru dienu braucu uz darbu caur pilsētas centru un pamanīju ielās kaut

ko neparastu – traktoru un lielo smago mašīnu rindu. Pēc darba, braucot uz mājām, nolēmu paskatīties, kas notiek. Redzēju, ka pulcējās daudz cilvēku, bet nesapratu, kāpēc. Tad pie Saeimas ēkas ieraudzīju uzbūvētas barikādes. Turpat arī bija uzraksts lieliem burtiem “BARIKĀDES”. Kas īsti notika, par to novēloti uzzināju no avīzēm.

Barikāžu dienās darba vadītājs aicināja mūs sagatavot sviestmaizes barikāžu aizstāvjiem. Tā arī darīju – smērēju maizītes un vedu uz Doma laukumu.”

Šogad Barikāžu 31. gadadienas atzīmēšanas devīze – “Sanāksme pie melnajām klavierēm”. Kāpēc? 1991. gada 12. janvārī Latvijas Tautas frontes domes sēdes starpbrīdī Latvijas Universitātes Lielajā aulā pie tur esošā melnā flīģeļa sapulcējās Tautas frontes valdes locekļi, lai lemtu par barikāžu norisi – stratēģiski svarīgu objektu aizsardzības pasākumiem galvaspilsētā un novados. ●

Vai gribat filmēties?

Vai jūs zinājāt, ka ikvienam ir iespēja filmēties masu skatos? Pilnīgi ikvienam! Nav nozīmes ne jūsu vecumam, ne izskatam, ne matu krāsai, ne aktiermeistarībai u. c. Nozīme ir tikai tam, lai jūs būtu pieteicies. Kur? Kastinga aģentūrā, piemēram, “Casting Bridge”. Kastings nozīmē sevis izrādīšanu, aktieru atlasi.

“Ievas Padomu avīzei” aģentūras vadītāja Gunita Groša atklāj, ka ikviens var kļūt par masu skatu dalībnieku filmā vai seriālā. Un nav nozīmes tam, vai esat smuks vai nesmuks, resns vai tievs, taisns vai šķībs, jo var gadīties filma, kurā masu skatos esat vajadzīgs tieši jūs – tāds, kāds esat!

KAS JĀDARA, LAI KĻŪTU PAR MASU SKATU DALĪBNIKU?

Vispirms jāiedrošinās. Masu skatu dalībniekam nekas īpašs nav jādara, tikai jāpastāv vai jāpasēž, vai arī jānoiet līdz norādītajai vietai. Jārūnā nebūs. Visu parādīs režisors. Tas tiešām ir viegli, un to var ikviens. Interesanti, ka uz masu skatiem piesakās

daudz senioru un filmējas pat 88 gadu vecumā!

Un tāpat, lai iekļautos potenciālo masu skatu dalībnieku sarakstā, ir jāpiesakās kādā kastinga aģentūrā. Piemēram, “Casting Bridge” mājaslapā ir iespēja attālināti datorā aizpildīt pieteikumu un nosūtīt to. Aģentūra sazināsies ar jums, lai izveidotu jūsu profilu. Tas ilgs apmēram 20 minūtes – jūs nofotografēs un iekļaus datu bāzē. Bet par to ir jāmaksā 25 eiro par trim gadiem. Taču, ja jūs izsauks uz filmēšanu, šo naudu varēsiet atpelnīt vienas dienas laikā. Pēc tam, kad esat iekļauts datu bāzē, atliek tikai gaidīt zvanu no aģentūras ar uzaicinājumu filmēties. Protams, tas nav garantēti.

Par filmēšanos masu skatos maksā vidēji 30 eiro dienā. Ja filmējas ārzemju filmā, tad dienā var nopelnīt desmitreiz vairāk.

Ja esat pierēģistrējies aģentūrā, tas nenozīmē, ka jūs izsauks filmēties jau nākamajā dienā. Nē! Viņi izsauks, kad vajadzēs! Varbūt pēc mēneša, varbūt pēc gada. Bet iespējas ir lielas. Piemēram, ir filmas, kur vajadzīgi 1500 masu skatu dalībnieki.

Bet masu skati nav vienīgā iespēja. Jūs var uzaicināt filmēties arī reklāmās.

Ļoti iespējams, ka cilvēki, kuri sarunājas nedzirdīgo zīmju valodā, būtu interesants fons masu skatos. Tā varētu būt priekšrocība nedzirdīgajiem. ●

—Linda Vanaga, LTV Adaptācijas nodaļas projektu vadītāja

Pekinas Olimpiskās spēles un “Supernova” ar surdotulkojumu

2022. gada februārī LTV pārraidīs divus svarīgus notikumus – Pekinas Olimpiskās spēles un dziesmu konkursu “Supernova” ar surdotulkojumu.

Pekinas Olimpisko spēļu svinīga atklāšana 4. februārī pl. 13.50 un noslēguma ceremonija 20. februārī pl. 13.55 būs ar surdotulkojumu. Savukārt no 4. līdz 20. februārim “Olimpiskā studija” ar surdotulkojumu būs skatāma internetā.

Otrs notikums būs Eirovīzijas dziesmu atlases konkurss “Supernova”, kurā, tāpat kā iepriekšējos gados, LTV piedāvās surdotulkojumu, proti, tulki Elza Veismane un Ainārs Ostvalds zīmju valodā “izdziedās” fināla dziesmas. Konkursa “Supernova” fināla raidījums ar surdotulkojumu būs skatāms 12. februārī pl. 21.05 LTV7 kanālā.

Februārī LTV raidījumiem pievienojas jaunums – īsfilmu cikls “Klausītājs 3”, kura atkārtojums ar subtitriem būs skatāms otrdienās pl. 13.30 LTV1. No 22. februāra sāksies

seriāla “Vikingi” 3. sezona. 27. janvārī pl. 22.10 LTV1 būs jauns seriāls “Meli” ar subtitriem. Sestdienās bērniem tiek piedāvātas jaunas ģimenes filmas, savukārt sestdienās no 29. janvāra LTV1 ar subtitriem būs skatāms jauns trīs sēriju dokumentālo filmu

cikls “Atenboro – apkārt pasaulei”, pēc šī cikla – nākamās skaistās dokumentālās filmas par dabu un dzīvniekiem. 25. februārī pl. 22.00 ar subtitriem LTV7 kanālā būs skatāma Polijas mākslas filma “Apsolitā zeme” četrās sērijās. ●

Sveicam februāra jubilārus!

RĪGAS BIEDRĪBĀ

03.02. MARIJA BARAŠKOVA
03.02. RASMA MAURIŅA
07.02. SILVIJA KALNIŅA
14.02. VALENTĪNA SMONA
15.02. EDGARS PĻAVIŅŠ
17.02. DMITRIJS KĻUŠČENKOVŠ
19.02. GUNTARS BEISONS
19.02. JEĻENA ŠARKELE
24.02. ERIKA SKABA
28.02. ŅINA GAMAJUNA

DAUGAVPILS BIEDRĪBĀ

11.02. MĀRA GUDRIŅA
16.02. NATĀLIJA JAŅEVIČA
17.02. VOLDEMĀRS LASOVIČS
20.02. JURIJŠ DAŅILOVS

RĒZEKNES BIEDRĪBĀ

12.02. ALBĪNA VAIVODE 100 gadi

Pateicība

Dienas centrs "Rītausma" izsaka pateicību Nedzirdīgo invalīdu atbalsta fondam "Klusums" par 2021. gada nogalē sagādātajām dāvanām dienas centra vismazākajiem bērniem. Jaunās ģimenes saņēma bērnu pamperu paku, bet mazuliši – rotaļlietu. Jaunās ģimenes ļoti priecējās par saņemto atbalstu!

*Dienas centra "Rītausma" vadītāja
Gunta Birnīte*

Par biedra naudu 2022. gadā

2022. gadā LNS biedra maksa noteikta septiņi eiro, un tā ir jāsamaksā līdz 30. septembrim.

Nauda jāpārskaita uz LNS norēķinu kontu SEB bankā: konta nr. LV84UNLA0002001700411, biedrība "Latvijas Nedzirdīgo savienība".

Maksājuma mērķi jānorāda, par kādu personu un periodu tiek maksāta biedra nauda un kurā LNS biedrībā ir persona. Piemērs: Kārlis Ozoliņš (Rīgas biedrība), biedra nauda par 2022. gadu. ●

LNS Rīgas RB pieņemšanas laiks

Pirmdiena 09.00–12.00
Otrdiena 09.00–11.00
Trešdiena 09.00–13.00
Ceturtdiena 09.00–11.00
Biedrības valdes priekšsēdētāja Lilita Logina, tālr. 20262591, e-pasta adrese: rigasrb@lns.lv ●

Atvadu vārdi Sofijai Cīrulei

Pa baltu sniega taku Ziemassvētku dienā ir aizgājusi mūsu LNS Smiltenes RB Goda biedre SOFIJA CĪRULE (03.11.1944.–24.12.2021.).

Sofija Cīrule mācījusies Valmieras un Zeļenogradskas (Kaļiņingradas apgabalā) nedzirdīgo bērnu internātskolā. Dzīves ceļš viņu atveda uz skaisto Vidzemi, Jaunpiebalgu, kur satika savu mūža mīlestību Andreju un nodibināja ģimeni. 1993. gadā Sofija tika uzņemta par biedri LNS Smiltenes RB. Kā Jaunpiebalgas grupas vadītāja Sofija rīkoja visdažādākos pasākumus, sporta spēles, aktīvi darbojās kopā ar biedriem, laipni uzņēma visus savās lauku mājās.

LNS Smiltenes RB Goda biedra nosaukums Sofijai Cīrulei tika piešķirts 2015. gadā par pašreizējā, aktīvu darbu biedrības, grupas labā. Viņa ilgus gadus bija arī Smiltenes RB valdes locekle.

Kad Sofiju skāra smags likteņa trieciens – dēla zaudējums, vīrs Andrejs, kā vienmēr, atbalstīja sievu. Veselības problēmas un gadu nasta Cīruļu ģimenei neļāva vairs aktīvi darboties, un Jaunpiebalgas grupa tika likvidēta.

Paldies Sofijai Cīrulei par daudziem kopā pavadītiem darbīgiem gadiem!

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Andrejam, tuviniekiem un draugiem.

LNS Smiltenes RB

Līdzjūtības

Mūžībā aizgājusi mūsu biedre
LIDIJA BARKOVSKA
(22.02.1939.–13.12.2021.)

LNS Kuldīgas RB

+

Mūžībā aizgājusi mūsu izcilā personība, LNS Goda biedre, laikraksta "Kopsoli" redaktore
ILZE KOPMANE

(24.02.1942.–31.12.2021.)

Izsakām visdziļāko līdzjūtību viņas tuviniekiem un draugiem.

LNS dome, LNS Rīgas RB

+

*Daudz darbiņu padarīts,
Daudz soliņu iztecēts, –
Lai nu mīļā Zemes māte
Pārklāj siltu seģenīti.*

Izsakām visdziļāko līdzjūtību laikraksta "Kopsoli" ilggadējās redaktore **ILZES KOPMANES** tuviniekiem un kolēģiem, viņu baltajā mūžības ceļā pavadot.

*Rīgas Ēbelmuižas
pamatskolas kolektīvs*

+

*Pāri sirmām kapu priedēm
Pāršalc Tavas dzīves stāsts.
Pāri darbam, sāpēm, ilgām
Baltu, vieglu smilšu klāsts.*

Izsakām līdzjūtību mūsu biedram Aleksandram Truntikam, tēvu zaudējot.

LNS Rēzeknes RB biedri

**KOP
SOLI** Izdevums "Kopsoli"
ISSN 1407 – 0170

*Adrese: Elvīras iela 19, Rīga, LV-1083
E-pasts: kopsoli@lns.lv
Tālr.: 26278525*

*Redaktore: Inese Immure
Iespiests: SIA "IBC PRINT BALTIC"*

*Sagatavots par Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem.*

*Materiālu pārpublicēšana atļauta,
tikai saskaņojot to ar izdevuma
redakciju.*

Nākamais izdevums 23. februārī